

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-н Марияна Владимирова Филипова – Маринова,

член на Научно жури, определено със Заповед № 148/18.05.2016 год. на Директора на Института по океанология “Фридьоф Нансен” – Варна при Българската академия на науките за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по Област на висше образование: 4. „Природни науки, математика и информатика”; Професионално направление: 4.3 „Биологически науки”; Научна специалност: „Хидробиология”; Научно направление: „Ихтиология”, обявен в Държавен вестник, бр. 21 от 18 март 2016 г. за нуждите на Секция „Биология и екология на морето“ при ИО-БАН.

1. *Общо описание на представените материали*

Единствен кандидат по конкурса е гл. ас. д-р Мария Христова Янкова от Секция „Биология и екология на морето“ при ИО-БАН. Кандидатката има 14-годишен стаж в научното направление „Ихтиология“, придобит по време на заемането на длъжностите биолог, научен сътрудник III, II, I степен и главен асистент в Института по рибни ресурси-Варна, както и асистент и главен асистент в Института по океанология при БАН – Варна. През 2014 г. защитава успешно дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Хидробиология“ (Ихтиология).

Гл. ас. д-р Янкова представя по конкурса списък с общо 61 (шестдесет и едно) заглавия, от които 4 (четири) не са обект на становището по конкурса, априори: автореферат и статии във връзка с дисертацията. От останалите 57 (петдесет и седем) заглавия, 31 (тридесет и едно) са на пълнотекстови и реално отпечатани научни публикации, от които 8 (осем) са в реферирани международни списания с импакт фактор, а от останалите 23 (двадесет и три) публикации, 9 (девет) са в реферирани и индексирани международни списания, а другите 14 (четирнадесет) са публикувани в научната периодика. Кандидатката е първи автор в 19 (деветнадесет) от приетите за обект на становището 31 пълнотекстови публикации. Приемат се още и 3 (три) таксономични списъка към Комисията за опазване на Черно море от замърсяване, 16 (шестнадесет) публикации в специализирани международни научни серии и 7 (седем) научно-технически доклада. Важно е да се отбележи, че всички материали са представени от кандидатката по изключително прецизен начин, което е извънредно голяма рядкост в текущите конкурси и защиты на дисертации в българската научна общност.

2. *Обща характеристика на научната дейност на кандидатката*

Научните интереси на гл. ас. д-р Мария Янкова са изцяло в сферата на ихтиологията. Хронологията на нейното творчество от началото на кариерата ѝ досега е безспорно свидетелство за надграждаща последователност в научните ѝ интереси: първоначално

пробовземане, лабораторна и аналитична работа, вкл. идентификацията на хранителния спектър на стопански ценни видове риби, *последващо* прилагане на разнообразни статистически методи, участие в проекти и оформяне на отчети с оценка на запасите, и *логичен завършек* с публикуване на резултатите в международни издания, **лидерство на международни научни колективи** и прилагане на европейските политики за рибарство.

На базата на **удачно подбраните класически и съвременни методики** и уменията за **прецизна интерпретация на огромен обем собствени данни**, кандидатката **представя изключително успешно** динамиката в популационните параметри на стопански ценни видове черноморски риби. Приложеният подход е **актуален**, защото отговаря на използваната в момента основна методология при подобен род научно-практически изследвания **в международен план**. Като **водец български специалист-ихтиолог** с ясно очертан профил в областта на биоразнообразието и екологията на черноморската ихтиофауна, **експерт-член** на три работни групи на Научния, технически и икономически комитет по рибарство на Европейската комисия, и **творец с признат авторитет** в регионален, национален и европейски мащаб, гл. ас. д-р Янкова **извършва оценки, прави прогнози и предлага мерки** за устойчива експлоатация на запасите от стопански видове риби в цяла Европа. Доказателства за **високата професионална компетентност** на кандидатката, освен големия брой статии и цитати, са участията ѝ като експерт **в екипите на 20 (двадесет) национални и международни научни проекта, 9 (девет) договорни задачи**, както и **множество морски експедиции**.

3. Характер на научните приноси

Представената справка за научните приноси се приема като **изключително детайлна, отлично структурирана и обозримо достоверна**. От представените по конкурса и приети за лични приноси на кандидатката, **с извънредно висока научно-приложна стойност са изготвените три най-актуални списъка**, възложени за съставяне на международен колектив ихтиолози под ръководството на гл. ас. д-р Мария Янкова от Комисията за опазване на Черно море от замърсяване: актуален таксономичен списък на рибите в Черно море, на неместните видове, както и тези с природозащитен статус по IUCN. Кандидатката е и **първи автор** на публикуваните три обзорни статии в тази връзка.

4. Разпознаваемост в научното пространство

Болшинството от трудовете на гл. ас. д-р Мария Янкова са **повече от отлично известни на българската и международната научна общност** – намерени са забележителните като брой общо **151 (сто петдесет и един)** цитата в научната литература на **36 (тридесет и шест)** научни труда с участието на кандидатката. Отличен атестат за нейния висок професионализъм е изготвянето на **66 (шестдесет и шест)** рецензии на публикации.

5. Критични бележки и препоръки

Препоръчително е кандидатката да поеме разписването и ръководството на нови научни проекти и договорни задачи, както и да участва в повече международни научни форуми.

Бъдещите научни публикации на д-р Мария Янкова следва да бъдат представени в специализирани международни реферирани списания с по-висок импакт-фактор, за да бъде творчеството ѝ още по-разпознаваемо от международната научна общност, благодарение на включването на съответната периодика в повече на брой бази данни.

За още по-голяма видимост на творчеството на кандидатката е наложително включването на нейните статии в базите данни с трудове на учени, като напр. създаване на профил в Google Scholar, ъплоуд на всички статии в ResearchGate и др.

Д-р Мария Янкова следва да поеме и ръководството на нови докторантури по „Хидробиология“ (Ихтиология) в ИО-БАН, за да се развие още по-добре тази научна специалност в град Варна, предвид нуждите от иновации, заложен в новата оперативна програма “Програма за морско дело и рибарство 2014-2020”.

6. Заключение

Представените материали по конкурса съдържат **изключително разнообразна информация** за научната и научно-приложна продукция на кандидатката и надвишават критериите за заемане на академичната длъжност „доцент”, формулирани в Закона за развитието на академичния състав в Република България, Наредбата за прилагане на ЗРАС и вътрешно-академичните правилници, приети от Общото събрание на БАН и Научния съвет на ИО-БАН. Творчество на гл. ас. д-р Мария Янкова се характеризира с **актуални и значими научни и научно-приложни разработки с оригинални и потвърдителни приноси**, адекватно приложени изследователски подходи, и я представя убедително като утвърден европейски експерт и водещ български специалист с ясно очертан профил в областта на ихтиологията.

Гореизложеното ми дава основание да изразя своето **ПОЛОЖИТЕЛНО** становище и препоръчам убедено на почитаемите членове на Научното жури и многуважаемите членове на Научния съвет на ИО-БАН да гласуват «ЗА» избора на гл. ас. д-р Мария Христова Янкова в конкурса на ИО-БАН за заемане на академичната длъжност “доцент“ по научната специалност „Хидробиология” (Ихтиология), Област на висше образование 4. „Природни науки, математика и информатика“; Професионално направление 4.3. „Биологически науки“.

16.07.2016 год.

Подпис:

гр. Варна

(проф. дбн Марияна Филипова – Маринова)